

PROJEKTIN ASETTAMINEN

Lainkäytön valvonnan kehittäminen korkeimman hallinto-oikeuden toimialalla

Suomen perustuslain 99 §:n mukaan ylimmät tuomioistuimet valvovat lainkäyttöä omalla toimialallaan. Lainkäytön silmälläpidosta säädetään myös korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 1 §:ssä.

Hallintotuomioistuimilla on vuosikymmenten aikana vakiintunut yhteistyö muun muassa koulutusta sekä työskentelyn seuranta ja kehittämistä koskevissa kysymyksissä. Viime vuosina korkein hallinto-oikeus on järjestänyt hallinto-oikeuksien neuvottelupäiviä. Lisäksi se on järjestänyt koulutuspäiviä niistä hallintolainkäytön osa-alueista, joissa on todettu olevan erityisesti tarvetta keskusteluun. Vastaavia asioita on otettu esille myös hallinto-oikeuksien ylituomareiden ja hallintopäälliköiden neuvottelupäivillä. Korkein hallinto-oikeus on myös järjestänyt hallinto-oikeuksille esittelijävaihtoa maankäyttö- ja rakennusasioihin perehtymistä varten. Korkeimman hallinto-oikeuden kansliapäällikkö on osallistunut oikeusministeriön ja hallinto-oikeuksien välisiin tulosneuvotteluihin.

Hallintolainkäytön toimivuuteen ja kehittämiseen kohdistuu jatkuvasti uusia vaatimuksia. Nykyisten toimintamuotojen lisäksi on tarvetta lisätä säännöllistä yhteydenpitoa hallintotuomioistuinten välillä. Tämä koskee myös erityisiä hallintotuomioistuinta, markkinaoikeutta ja vakuutuslaitosta.

Korkeimman hallinto-oikeuden saatavilla on yksityiskohtaisia tilastotietoja hallintotuomioistuinten toiminnasta. Lisäksi korkeimpaan hallinto-oikeuteen kertyy muutoksenhakuasioiden käsittelyn yhteydessä runsaasti tietoja alemmanasteisen lainkäytön tilasta. Näitä tietoja ei tällä hetkellä hyödynnetä siinä määrin kuin olisi mahdollista.

Korkeimman hallinto-oikeuden toimialalla on tarvetta kehittää hallintolainkäytön arviointia ja siihen liittyen vuorovaikutusta hallintotuomioistuinten välillä. Hallintolainkäytön määrällisten tavoitteiden ohella tulisi tällöin kiinnittää entistä enemmän huomiota laadullisiin näkökohtiin. Tällaisen, perustuslain mukaisen valvonnan tarkoituksena ei ole puuttua alemmanasteisen lainkäytön riippumattomuuteen. Hallintolainkäytön sisällöllinen yhtenäisyys muodostuu muutoksenhakujärjestelmän kautta.

Tavoitteena on, että tulevaisuudessa korkeimmassa hallinto-oikeudessa seurattaisiin ja analysoitaisiin säännöllisesti ja nykyistä systemaattisemmin hallintotuomioistuinten työtilannetta ja hallintolainkäytön laadullisia kysymyksiä. Seurannan tuloksista annettaisiin säännöllisesti palautetta alemmille hallintotuomioistuimille, jotta ne voisivat tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehitystarpeitaan.

Edellä kuvaillusta seurannasta saatavien tulosten avulla korkeimmalla hallinto-oikeudella on mahdollisuus pitää myös oikeusministeriötä ajantasalla hallintolainkäytön tilasta säännöllisesti ja nykyistä kattavammin. Samassa yhteydessä on mahdollista myös selvittää, voisivatko korkeimman hallinto-oikeuden toimialansa tuomioistuimille järjestämät palaute- ja kehittämiskeskustelut tukea talousarviomenettelyyn liittyvää päätöksentekoa ja tulevaisuudessa ehkä korvata joitakin oikeusministeriön nykyisiä menettelyjä.

Tässä tarkoituksessa korkein hallinto-oikeus asettaa 1.3.2004 lukien projektin, jossa 31.12.2004 mennessä selvitetään, miten voidaan käytännön tasolla kehittää alemman hallintolainkäytön valvontaa. Selvitys tehdään pääosin virkatyönä.

Projektityöntekijäksi määrätään korkeimman hallinto-oikeuden tiedotuspäällikkö, varatuomari Timo *Ahvenniemi*.

Projektia varten muodostetaan ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimii korkeimman hallinto-oikeuden presidentti Pekka *Hallberg* ja jonka jäseniksi kutsutaan hallintoneuvos Pirkko *Ignatius* ja hallintoneuvos Pekka *Vihervuori* korkeimmasta hallinto-oikeudesta, ylituomari Liisa *Sahi* Helsingin hallinto-oikeudesta, ylituomari Hannu *Renvall* Turun hallinto-oikeudesta sekä erityisasiantuntija Heikki *Jukarainen* oikeusministeriöstä.

Seurantajärjestelmän valmistelu pyritään toteuttamaan mahdollisimman avoimesti ja siten, että sidosryhmien edustajat voivat projektin aikana tuoda näkemyksiään esille riittävästi ja joustavasti.

Presidentti

Pekka Hallberg